

Gehoorbescherming op de werkvloer

We weten allemaal dat het levensgevaarlijk is om met harde muziek in je oren door het verkeer te fietsen. Bij gehoorbescherming op de werkvloer is het bewustzijn minder vanzelfsprekend. Daar slaan bedrijven vaak onbewust de plank volledig mis. Tijd voor verandering.

Gehoorbescherming is alles behalve nieuw. Soldaten gebruikten al oordoppen in de tijd van de oude Grieken – bijenwas was een topproduct; zo uit de natuur en nog zoet ook! Het schoonmaken van de oren was een tweede.

De eerste gepatenteerde oordop stamt uit 1864

De eerste gepatenteerde oordop stamt uit 1864, 153 jaar geleden. Ook een oordop met geluidsdoorlatend filter was al in de Eerste Wereldoorlog in gebruik bij artilleristen van zware artillerie die ook met oordop in het oor moesten kunnen communiceren met hun kameraden. Oorkappen als gehoorbeschermer zijn ontstaan in de Tweede Wereldoorlog. In een kleine 30 jaar na deze lancering kwam de ontwikkeling van alle passieve gehoorbescherming in een stroomversnelling. Denk aan de ontwikkeling van *disposable* oordoppen voor eenmalig gebruik.

*Oordoppen met geluidsdoorlatend filter
waren al tijdens WO I in gebruik*

De disposable oordop is populairder dan ooit

Veel van de gehoorbescherming die we vandaag de dag op de werkvloer gebruiken, dateert nog uit de Tweede Wereldoorlog. Een techniek van 50 à 60 jaar oud dus. En dat is opmerkelijk, want er zijn nog maar weinig auto's of telefoons van 60 jaar oud in gebruik. Een traditionele oorkap of simpele disposable oordop is populairder dan ooit. De gehoorbeschermer doet zijn werk: hij dempt geluid. Ook de kosten van aanschaf vallen – op korte termijn – mee. De traditionele oorkap en de disposable oordop zijn wellicht leuker voor de portemonnee, maar gebruikers leveren in veel gevallen wel in op het gebied van veiligheid. Want waarin verschilt een disposable oordop of oorkap nog van die Griekse bijenwas?

Wat zijn de risico's in de dagelijkse praktijk?

Zoomen we in op de waarneming van de omgeving en dan met name op geluid, dan is dit aspect veel minder vaak terug te zien in het dagelijkse gebruik van gehoorbescherming op de Nederlandse werkvloer. Kijken we naar de meest verkochte producten in de retail en naar wat werknemers in bouw, food en industrie gebruiken, dan houdt men vrijwel nooit rekening met de omgevingsomstandigheden en -geluiden. We zien nog steeds voor het overgrote deel traditionele gehoorbeschermers als passieve oorkappen of disposable oordoppen zonder filter op de werkvloer. Ook het aandeel van volledig dempende oorkappen met (belemmerende) radio- of Bluetooth-functie groeit nog elk jaar.

Wat zijn nu de risico's die we dagelijks in de praktijk waarnemen?

- Werknemers kunnen spraak, waarschuwingssignalen of systeemgeluiden niet (goed) waarnemen, wat risico's met zich meebrengt.

- Werknemers zijn geheel afgesloten van de omgeving (en afgeleid) omdat zij met hun gehoorbeschermer muziek luisteren of een telefoongesprek voeren.
- Werknemers gebruiken de gehoorbeschermer (tijdelijk) niet omdat het de communicatie belemmert, met weer blootstelling aan schadelijk geluid tot gevolg.

Linksom of rechtsom doet dit de veiligheid op de werkvloer geen goed. Het kan levensgevaarlijke situaties opleveren, zoals aanrijdingen en het niet horen van een alarm. Dit ondanks de goede bedoelingen: het beschermen van het gehoor.

Het gebruik van verkeerde gehoorbescherming kan levensgevaarlijke situaties opleveren

Vaak ontbreekt een gedegen plan voor gehoorbescherming

Kijken we naar de dagelijkse praktijk, dan ontbreekt bij bedrijven vaak een gedegen plan van aanpak en daarmee de juiste gehoorbescherming. Maar ook routinematige gehoortests en adequate voorlichting op de werkvloer zijn lang niet vanzelfsprekend. Hoe is het beleid op het gebied van gehoorbescherming te verbeteren? Dit begint altijd bij de bereidheid van een bedrijf om ermee aan de slag te gaan. Met de juiste veiligheidscultuur volgt de juiste informatie, de juiste gehoorbeschermer en ten slotte de waarborging.

De juiste veiligheidscultuur

Als een juiste veiligheidscultuur ontbreekt is het optimaliseren van een gehoorplan bij voorbaat kansloos. Zowel werkgever als werknemer moeten zich bewust zijn van de gevaren die overbelasting van het gehoor en onvoldoende bescherming met zich mee kunnen brengen. De werkgever moet volgens de Arbowet elke medewerker die dagelijks wordt blootgesteld aan 80 dBA of hoger, voorzien van gehoorbescherming. De werkgever moet adequate voorlichting geven over het juiste gebruik van de gehoorbescherming. Dagelijks op operationeel niveau, maar ook tijdens veiligheidsdagen en toolbox meetings. Werknemers moeten hier vervolgens naar handelen.

De juiste informatie

Metten is weten. De geluidsbelasting kan vooral binnen productiebedrijven erg verschillen. Niet alleen per afdeling, maar echt per standplaats. Dit is met professionele geluidsmetingen nauwkeurig in kaart te brengen. Bij dergelijke geluidsmetingen wordt rekening gehouden met zowel een gemiddelde geluidsbelasting als met het maximale piekgeluid per werkplek.

> **LEES OOK: Gehoorschade testen nu ook online**

De juiste gehoorbeschermer

Kunnen organisatorische maatregelen de geluidsbelasting niet beperken tot een veilig niveau, dan is gehoorbescherming noodzakelijk. Hier zien we veel bedrijven met goede intenties de mist in gaan. De prioriteit ligt bij bescherming, terwijl omgevingsbewustzijn wordt vergeten. Vaak is het kunnen waarnemen van systeemgeluiden of goede communicatie met collega's van (levens)belang. Juiste gehoorbeschermers zijn in dit geval gehoorbeschermers op maat (otoplastieken) met een afgestemd filter, of gehoorbescherming die beschikt over omgevingsmicrofoons. Via zulke gehoorbeschermers worden alleen de schadelijke geluiden gefilterd, maar blijft communicatie en het waarnemen van omgevingsgeluiden mogelijk.

Een groot voordeel van otoplastieken is dat jaarlijkse controle de correcte afdichting van het gehoorkanaal garandeert. Dit valt administratief uitstekend bij te houden, wat ervoor zorgt dat deze controles ook daadwerkelijk jaarlijks plaatsvinden.

Waarborging

Zelfs als bedrijven op de hoogte zijn van de geluidsbelasting en de juiste gehoorbescherming dragen, zien we in de praktijk weinig waarborging. Vaak wordt er op de werkvloer weinig toezicht gehouden op een juist gebruik van de gehoorbeschermer. Naast dat toezicht laten helaas ook weinig bedrijven periodiek een audiometrisch onderzoek uitvoeren bij hun medewerkers. Terwijl dat juist het ideale instrument is om erachter te komen of de bescherming van het gehoor van de medewerker voldoet en zijn gehoor er niet op achteruit gaat. Het is niet voor niets dat de wet werkgevers verplicht om dergelijke onderzoeken uit te voeren bij medewerkers die dagelijks worden blootgesteld aan meer dan 85 dBA.

Laten we vooral niet vergeten dat gehoorschade een ware sluipmoordenaar is. Die treedt langzaam op, zonder dat je het merkt, en zorgt voor onherstelbare schade.

Ralph de Leeuw | productmanager Gehoorbescherming bij Wiltec B.V.